

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

9. De Excessu Austeritatis & agresti Characterere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

infelicissimi pauperes sic sunt quasi inter concertantes procellas in medio mari positi; nunc istorum scilicet, nunc illorum fluctibus obruantur.

Hæc ille ut plurimum austerere. Itaque ubi alius qui suaviter diceret, blande se insinuaret hominum mentibus, per cuniculos oppugnationem moliretur vitiorum, & sæpe habita ratione humanæ imbecillitatis non nihil indulgeret, compateretur, amanter moneret, cautiones, & præsidia aduersus errores summa facilitate præscriberet; Qui austerere dicit, sola vitatur, ubique cauterium, & chirurgiam adhibet, raro fomentis vitatur.

Hæc ratio tractandi animi humani non adeo felix est, pauci enim inveniuntur apud quos ita agere conueniat, & quos ista remedia non magis vident, quam curent. Itaque præclarissime monet D. Augustinus.

August. e.
pist. 64.

Non asperere, non ducere, non modo imperioso ista tolluntur, magis docendo quam iubendo, magis monendo quam minando, addit, *ne nos ipsi in nostra potestate, sed Deus in nostro sermone timeatur.*

De excessu austeritatis, & agresti Characterere.

CAPVT IX.

Verum austeritas suam prætexit aliquando excusationem, fortasse non iniustam, nam boni multum habet, ut quæ plurimum sæpe præ se ferat grauitatis. Sed aliud est dicendi genus in austeritatis excessu positum, quod agreste nominatur, & illud quidem deterrimum; continet enim obiurgationes sine ratione, & modo.

Agrestis igitur talis est, qui præterquam quod vastus, & deformis est, habet quandam naturæ ferociam, & animi prope eifranti rabiosas emissiones; ut qui non amore, & studio virtutis, aut ex officij ratione reprehendit, sed prauo quidem stomachi morbo, & qui non Deum offensum doleat, sed priuatis iniurijs, aut commodis omnia metatur. Itaque irascitur, & excandescit, si auditores minus auscultent aut reuerentur. Si quid in suis hortis diruptum, si quid ex utensilibus furto subductum, si quid pecuniæ quam sperabat excidit, aut aliquo modo laesus est, inuectiuas habet subrafficas in latrones, & aperte conuiciatur

canes molasses, & lupos, & tigres, & lycanthopros, aut quid simile per contumeliam homines appellans. Hæc quidem loquentia tota Canina est, & longe à factorum oratorum virtute difuncta.

De delicatis & assentatorijs, & quam periculosa sit hac dicendi forma.

CAPVT X.

In contrarijs militant castris blandi, & facti, & periculosissime quidem militant in sinu voluptatis, & deliciarum: Quo in genere fuerunt Principes aliquot Arrianorum, & sunt etiam hodie molliores hæretici. Tales igitur sunt qui specie corporis pulchelli, culta ipso magis decore quam viros deceat instructi, rerum omnium copia affluentes, ad delictatores assentatiunculas, & aurium lenocinia compositi, toti sunt mellei, toti byssinis verbis opulenti, austeri igitur quælibet fugiunt, grandes illas, & atroces Prophetarum sententias, quibus minæ & terrores intentantur mortalibus, de suis chartis expungunt, raro de morte, & inferis sermones inferunt, vel si quid necessario de ijs dicendum sit, mortem credo (ut olim Ægyptij) faciunt argenteam, & eius speculum aureum, gemmisque distinctum, ne si tristius spectrum fuerit, ipsi, qui hæc audiunt, in morbum incidant. Tum interos etiam vernanti oratione prosequuntur, & Phlegetontis citros igneos more Pœtarum ludentes depingunt.

Sed omisis his sermonibus, ut qui etiam nimis videantur austeri; si quid apud Ethnicos auctores molle, delicatum, vernans, pictum, effluens, calamistratum: hoc totum sibi debere putabunt, & consecrabunt quidem fabulas, quæ multum admirationis habeant, & fabulas adtexent verba recens cula, inter cathedras molliores, & non nihil etiam vnguentis delibuta: tum verbis adstruent numeros, quibus ne Malthinus quidem molliores habuit.

Nil tunc opus erit, ut vngues mordeant, aut frontem feriant, cum vox lenissimo tinnitu tota procurret tanquam ad sonum tibarum, nisi forte interdum aspergantur aliqui assentus ex Ouidij Metamorphosi, & Heroidum Epistolis perquam lamētabiles, ubi Ariadne de Thesei perfidia queratur, & Venus Adonidem lugeat;